

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/uklad-warszawski/102798,Operacja-Dunaj.html>

fot. Archiwum Państwowe we Wrocławiu

ARTYKUŁ

Operacja „Dunaj”

OKRES HISTORYCZNY

(1956-1970) Od Października do Grudnia

Autor: PAWEŁ GŁUSZEK 18.08.2023

Dwanaście lat po sowieckiej interwencji na Węgrzech, kolejny kraj tzw. „demokracji ludowej” padł ofiarą „bratniej pomocy” ze strony Kremla i jego sojuszników. Tym razem była to Czechosłowacja.

Praska Wiosna tak bardzo zaniepokoiła kraje socjalistyczne na czele ze Związkiem Sowieckim, że 23 marca 1968 r. w Dreźnie (NRD) odbyło się specjalne posiedzenie przedstawicieli państw Układu Warszawskiego. Wówczas to po raz pierwszy określono reformy w Czechosłowacji mianem kontrrewolucji. Czesi zostali potępiani m.in. przez obecnego na posiedzeniu I sekretarza KC PZPR Władysława Gomułkę. Spotkanie w Dreźnie było dla nich ostrzeżeniem, że jeśli sami nie poradzą sobie z kontrrewolucją, wojska Układu Warszawskiego udzielą im pomocy.

Doktryna Breżniewa

W sowieckim Sztabie Generalnym rozpoczęto przygotowania do interwencji w Czechosłowacji. W czerwcu i lipcu w południowej części NRD i Polski trwały już manewry wojsk Układu Warszawskiego. Pod koniec lipca 1968 r. ćwiczenia te otrzymały kryptonim „Dunaj”. Socjalistyczne armie przygotowywały się do wkroczenia na terytorium CSRS.

Zaczęła od tej chwili obowiązywać tzw. „doktryna Breżniewa”, która zakładała możliwość interwencji krajów socjalistycznych w wewnętrzne sprawy „bratniego państwa”.

W składzie wojsk interwencyjnych znajdowała się 2 Armia Polska pod dowództwem gen. bryg. Floriana Siwickiego. W jej skład wchodziły dwie dywizje pancerne i jedna dywizja zmechanizowana. Polacy mieli zająć północne Czechy. Łącznie polskie wojsko skierowało do Czechosłowacji prawie 30 tysięcy żołnierzy.

17 sierpnia w Moskwie podjęto decyzję o interwencji. W nocy z 20 na 21 sierpnia 1968 r. wojska Układu Warszawskiego (armie Związku Sowieckiego, Polski, Węgier, Bułgarii i NRD) przekroczyły czeską granicę i weszły na terytorium CSRS. Rozpoczęła się operacja „Dunaj”, a Praska Wiosna przechodziła do historii. Interwencja w Czechosłowacji otwierała natomiast nową erę w relacjach między państwami socjalistycznymi. Zaczęła od tej chwili obowiązywać tzw. „doktryna Breżniewa”, która zakładała możliwość interwencji krajów socjalistycznych w wewnętrzne sprawy „bratniego państwa”, w którym doszło do zagrożenia „podstaw

sojalizmu” przez wrogie mu siły wewnętrzne lub zewnętrzne.

Plakat z okresu aksamitnej rewolucji

Na terytorium Czechosłowacji państwa układu Warszawskiego wprowadziły około 450 tysięcy żołnierzy i 6,5 tysiąca czołgów. Armia czechosłowacka nie stawiała oporu, co zapobiegło masowemu rozlewowi krwi. Polska armia zajęła wyznaczony obszar CSRS. Nie doszło do walk z armią czeską. Relacje polskich żołnierzy z mieszkańcami układały się w miarę poprawnie. Polacy zajmowali się głównie likwidacją nielegalnych drukarni ulotek i neutralizacją podziemnych radiostacji czeskich.

Wolność rozjechana gąsienicami

7 września w Jiczynie jeden z polskich żołnierzy będąc pod wpływem alkoholu zaczął strzelać do cywilów, zabijając dwie osoby i raniąc sześć dalszych, w tym dwóch polskich żołnierzy. Było to najtragiczniejsze zdarzenie z udziałem Polaków podczas ich stacjonowania w 1968 r. na terytorium Czechosłowacji.

Interwencja wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji w 1968 r. doprowadziła do śmierci 90 osób.

W rejonie działania polskiej armii kilkanaście razy dochodziło do użycia broni palnej. Polscy żołnierze ranili kilku cywilów. Straty armii polskiej wyniosły 10 żołnierzy, którzy zginęli w wypadkach drogowych i w wyniku nieostrożnego obchodzenia się z bronią. Zdezerterowało też dwóch żołnierzy. Ostatnie polskie oddziały wycofały się z Czechosłowacji 12 listopada 1968 r. W sumie polska armia przez 84 dni okupowała część terytorium CSRS. Dla Czechów Polacy na zawsze pozostali okupantami, a interwencja w 1968 r. mocno zaciężyła na stosunkach czesko-polskich w kolejnych latach.

Interwencja wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji w 1968 r. doprowadziła do śmierci 90 osób. Około 800 Czechów zostało rannych. Aresztowano tysiące osób. Dziesiątki tysięcy wyemigrowało z kraju. Na terytorium Czechosłowacji Sowieci na stałe rozlokowali duże jednostki wojskowe. Praska Wiosna została stłumiona. Szantażem i groźbami zmuszono stronę czeską do ustępstw, a w zasadzie do kapitulacji. Reżim zaprowadzony w CSRS po interwencji wojsk Układu Warszawskiego był porównywalny z tym, który panował wówczas w NRD. Nowa ekipa rządząca Czechosłowacją nazywała to normalizacją, powrotem do normalności.

Fotografie pochodzą z materiałów przekazanych przez anonimowego darczyńcę.

Dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci

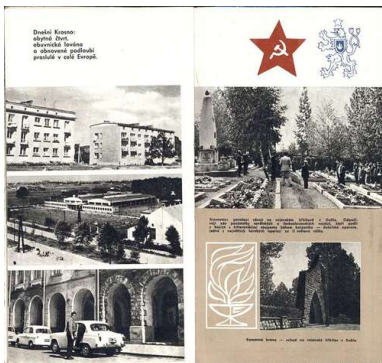

Dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach projektu

Archiwum Pełne Pamięci

Dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci

Dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci

**Dokumenty zostały przekazane
do Oddziałowego Archiwum IPN w
Poznaniu w ramach projektu
Archiwum Pełne Pamięci**

COFNIJ SIĘ